

SOCIALTJÄNST- OCH ARBETSMARKNADSFÖR-
VALTNINGEN
UPPSÖKARENHETEN FÖR VUXNA

SLUTRAPPORT FRÅN PROJEKTET UNGA VUXNA PÅ HÄRBÄRGE

1. Sammanfattning

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen har beviljats 1,1 mnkr från Länsstyrelsen i Stockholms län till projektet Unga vuxna på härbärke. En kartläggning av alla unga vuxna 20-25 år som sökt akutboende/härbärke har gjorts under projekttiden. Arbetet har också inneburit att dessa personer har länkats till ordinarie socialtjänst på stadsdelsförvaltning eller Enheten för hemlösa. Syftet med länkningen har varit att snabbt kunna genomföra en planering och att hitta andra mer lämpliga boendelösningar för yngre personer än härbärke.

Två härbärgesplatser har avdelats för målgruppen på akutboendet Grimman och två platser på boendet/behandlingsverksamheten Älvis-Linden för ungdomar under 20 år där man inte hittat annan lösning.

85 personer har ingått i kartläggningen. En majoritet

- var män,
- var födda i Sverige,
- hade bristande utbildning och arbetslivserfarenhet samt
- hade missbruksproblem.

Flertalet av personerna gick vidare till annan insats än härbärke. I regel har personen fått bistånd med varaktigt stödboende eller mer temporärt dygnet runt boende under utredningens gång. 28 personer begärde inte fortsatt bistånd och har i dag ingen känd insats.

En påfallande stor andel av de personer som projektet kom i kontakt med hade missbruksproblem. Flera klienter har uppgett att de har blivit utslängda hemifrån av föräldrarna på grund av missbruk. Många i kartläggningen visade sig ha också ha *svaga, negativa - eller inga nätverk* alls. Flera personer uppger att de blivit utslängda från hemmet utan att missbruk förelegat. Istället har det handlat om att personen uppnått myndig ålder och inte bidragit till familjens försörjning eller inte fått plats i hemmet. Familj, släkt och vänner har då inte kunnat bidra med någon annan lösning.

Flera av personerna, företrädesvis de med utländsk bakgrund, hade bristande kunskap om hur samhälls- och myndighetssystem fungerar. De skulle kunna beskrivas som ”*systemförvirrade*”. Många påtalade att de hade svårigheter att få till en dialog med olika myndigheter.

Projektets bedömning är att det är svårt att erbjuda hemlösa som är i aktivt missbruk annat än härbärke/akutboende. Ett alternativ är då att särskilda platser på existerande verksamheter avdelas för unga vuxna såsom gjorts inom projektet på Grimmans akutboende och Älvis/Linden där personen kan sova avskilt och det finns tillgång till personal dygnet runt och därmed en möjlighet till fortsatt utredning, motivation.

SOCIALTJÄNST- OCH ARBETSMARKNADSFÖRVALTNINGEN

UPPSÖKARENHETEN FÖR VUXNA

Lägenhetsliknande jourboende har visat sig vara ett bättre alternativ till härbärke och vandrarhem för de som inte har något missbruk och som aktivt går till Jobbtorg eller annan sysselsättning. Det är svårt att sköta studier, praktik eller att vara aktivt jobbsökande och samtidigt bo på härbärke eller vandrarhem. Denna typ av mer hemlikt boende har gjort det möjligt för klienterna att upprätthålla förmågan och känslan av att vara självgående med matlagning, städning etc.

I stort sett alla som deltagit i karläggningen har visat sig vara förändringsbenägna. Dock har de inte alltid haft förmåga eller kunskap om hur de ska gå tillväga. Projektets förslag är därför att en funktion med kvalificerade kontaktpersoner/socialtjänstlotsar ska inrättas för målgruppen i fråga. Socialtjänstlotsen kan då följa klienten under längre tid och hjälpa till att bedöma hjälpbehovet, fungera som en motiverande hjälp för klienten att planera långsiktigt och också hålla fast vid dessa långsiktiga planeringar. För missbrukaren krävs det snabbare kedjor från akutplacering till stödboende eller behandling etc. Även här kan socialtjänstlotsen bistå i att skynda på processen.

Erfarenheterna från projektet Unga vuxna på härbärke visar således att extra personligt stöd tillsammans med en avskild plats i existerande verksamhet ökar möjligheten för den unge vuxna att snabbare ta sig vidare.

2. Bakgrund till projektet

Mellan år 2004 och 2007 ökade gruppen unga vuxna (här definierade 20 till och med 25 år) vid Stockholms härbärgen från ca 80 personer till ca 100. *Prognosen för 2007 visade på en fortsatt ökning*. I mars 2008 startade Socialtjänstförvaltningen ett projekt i syfte att undersöka *varför* unga vuxna ökar vid härbärgena. Projektarbetarna har även haft i uppdrag att se över och föreslå mer lämpade insatser för unga vuxna som bor på härbärgen samt att skapa en snabb vårdkedja för dessa från härbärke till annan insats.

Projektet har föreståtts av Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen genom en styrgrupp av chefer från Uppsökarenheten för vuxna, Socialjouren samt förvaltningens akutboende Grimman. Projektet har bemannats av en uppsökare från Uppsökarenheten och en behandlingsassistent vid Grimman. Det operativa arbetet har letts av projektsamordnare vid Uppsökarenheten. En referensgrupp bestående av chefer från olika stadsdelsförvaltningar har även varit kopplad till projektet. Projektet har finansierats av Länsstyrelsen i Stockholms län som beviljat projektmedel med 1,1 mnkr till projektets genomförande. Projektet avslutades den 29 maj 2009. Följande text beskriver de resultat som uppkommit under projektarbetet.

3. Projektets genomförande

Projektet har bestått av två delar; kartläggning och länkning.

SOCIALTJÄNST- OCH ARBETSMARKNADSFÖR- VALTNINGEN

UPPSÖKARENHETEN FÖR VUXNA

3.1. Kartläggning

Under perioden den 3 mars 2008 till och med 30 april 2009 har 98 unga vuxna, hemmahörande i Stockholm, vistats på härbärke. 85 av dessa personer har deltagit i projektets kartläggning. Projektarbetarna genomförde kartläggningen i samverkan med den enskilde personen, härbärgen, socialjouren samt de olika stadsdelsförvaltningarna i Stockholms stad.

Kriterierna för deltagande i kartläggningen var följande:

- a) Personen skulle vara i åldersgruppen 20 till och med 25 år.
- b) Personen skulle ha övernattat minst en natt på något av härbärgena.
- c) Personen skulle vid tillfället för inskrivning på härbärke vara hemmahörande i Stockholm.

När en ung vuxen använt sig av härbärke har information om detta skickats till projektarbetarna från det aktuella härbärget. Därefter har projektarbetarna sökt upp klienten på härbärgen och intervjuat denne om dennes situation och upplevda hjälpbehov. Efter medgivande från personen har även information inhämtats från socialtjänsten eller annan huvudman. En övergripande information har inhämtats från Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningens så kallade TÖG-register som komplement till den subjektiva informationen.

3.2. Länkning

Efter att kartläggningen genomförts tog länkingsprocessen vid. Steg ett har normalt varit att ta kontakt med relevanta instanser med syftet att bistå personen i att hitta alternativ till härbärgen. Behoven har ofta varierat och i de fall personen inte har haft någon kontakt med socialtjänst har projektarbetarna aktualiserat personen vid stadsdel och vid ovisshet för utredning på Enheten för hemlösa.

Projektarbetarna har hjälpt den unge vuxne i kontakten med socialtjänstens handläggare på stadsdelsförvaltningen för att i första hand så snabbt som möjligt verka för en planering som inte innefattar härbärke. Utifrån klienternas önskemål har man även medverkat till kontakt med sjukvård, psykiatri, beroendevård, kriminalvård etc. En stor del av arbetet har också handlat om att motivera personerna till olika insatser.

Akutboendet Grimman har avsatt två för målgruppen designerade platser. Under projekttiden inledde även Socialjouren ett samarbete med boendet/behandlingsverksamheten Älvis-Linden. Även där upplät man två platser men med inriktning mot ungdomar under 20 år som var i akut behov av placering och där man inte snabbt kunde lösa situationen på annat sätt. Dessa platser har använts både av projektarbetarna samt Socialjourens personal. Projektarbetarna har även använt lägenhetsliknande jour-/hotellboende, som ett alternativ för vissa i den kartlagda gruppen.

4. Resultat av kartläggning

4.1. Individerna

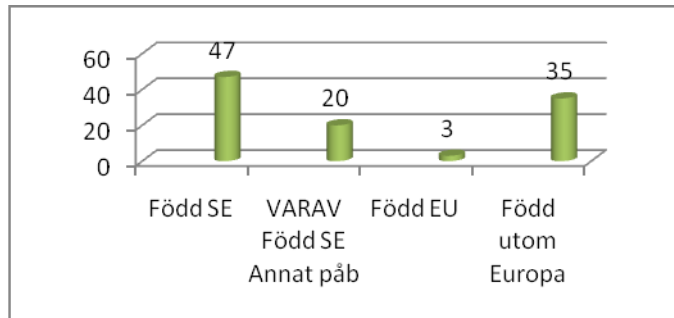
Av de 85 personerna som kartlagts är 58 personer män och 27 kvinnor. Den största gruppen är 21-åringar (20 individer).

SOCIALTJÄNST- OCH ARBETSMARKNADSFÖR- VALTNINGEN

UPPSÖKARENHETEN FÖR VUXNA

Majoriteten av individerna har bristande utbildning och arbetslivserfarenhet.
47 personer är födda i Sverige varav 20 har utländskt påbrå.
38 personer är födda utomlands varav 29 stycken är utländska medborgare.

56 av de kartlagda individerna har missbruksproblem. Av personerna med missbruksproblem så har 27 stycken en samsjuklighet där också psykisk problematik ingår.
Sex personer har psykiatrisk problematik utan någon missbruksproblematik.
Åtta personer hade ingen påvisbar problematik utöver bostadslöshet.
15 personer har inte velat svara på frågor om sin person.

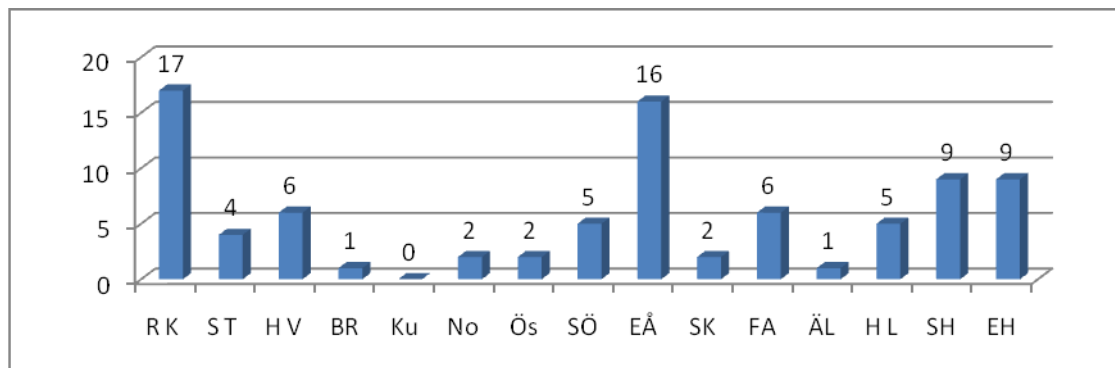
4.2. Fördelning mellan stadsdelsförvaltningar

39 personer kommer från stadsdelsförvaltningar i söderförort (det största inflödet från enskild stadsdelsförvaltning kommer från Enskede - Årsta - Vantör, 16 personer).

28 personer kommer från stadsdelsförvaltningar i norrförort (det största inflödet från enskild stadsdelsförvaltning kommer från Rinkeby - Kista, 17 personer).

9 personer kommer från innerstadsstadsdelsförvaltningarna Södermalm, Kungälv, Östermalm och Norrmalm.

9 personer är aktuella på Enheten för hemlösa.

Om man tittar på befolkningens mängd så bor i ca 10,7% av stadens befolkning i Enskede - Årsta - Vantör och 5,5 % Rinkeby - Kista. Innerstadsstadsdelarna står för 37,1 procent av stadens befolkning. (Källa: Stockholms stads Utrednings och Statistikkontor AB).

4.3. Antal nätter

48 de kartlagda individerna har vistats på härbärke mellan 10 och 20 nätter.

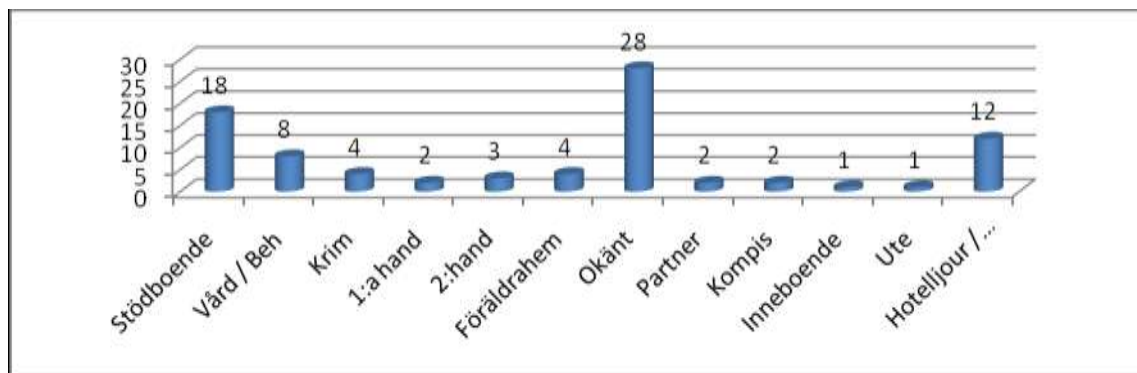
27 personer har vistats mellan en och tre nätter på härbärke.

Fem personer har under perioden vistats på härbärke mer än 50 nätter.

Ytterligare fem personer har sovit 100 nätter eller mer.

4.4. Gått vidare till

Merparten av de kartlagda individerna har gått vidare till annan insats än härbärke. I regel har personen fått bistånd med varaktigt stödboende eller mer temporärt dygnet runt boende under utredningens gång. 28 personer har i dag ingen känd insats. Det rör sig främst om personer som har kommit till härbärgen under en kort tid och därefter försvunnit och inte begärt fortsatt bistånd.

Gått vidare till

5. Varför ökar unga vuxna på härbärke?

Det har skett en ökning av unga vuxna på härbärke sedan 2004. För att få ett heltäckande svar på varför detta sker krävs det en större undersökning där arbetsmarknadsfrågor och bostadspolitik ingår. Men det är viktigt att belysa att det inte endast är brist på bostäder eller arbete som är ett problem för den här gruppen. Utifrån kartläggningen har projektmedarbetarna sett att flera andra faktorer spelar roll.

En betydande faktor i sammanhanget är *missbruk*. Flera klienter har uppgett att de har blivit utslängda hemifrån av föräldrarna på grund av missbruk.

Många i kartläggningen visade sig ha *svaga, negativa - eller inga nätverk* alls. Flera personer uppger att de blivit utslängda från hemmet utan att missbruk förelegat. Istället har det handlat om att personen uppnått myndig ålder och inte bidragit till familjens försörjning eller inte fått plats i hemmet. Familj, släkt och vänner har då inte kunnat bidra med någon annan lösning.

Flera av personerna, företrädesvis de med utländsk bakgrund, hade bristande kunskap om hur samhälls- och myndighetssystem fungerar. De skulle kunna beskrivas som ”systemförvirrade”. Många påtalade att de hade svårigheter att få till en dialog med olika myndigheter.

6. Mer lämpliga insatser

6.1. Boende

Flertalet av de unga vuxna som frekventerar härbärge har missbruksproblematik. För den hemlösa, aktive och i stunden svårmotiverade missbrukaren finns det ibland inga andra alternativ för än härbärge. Det kan då vara en fördel med *designerade platser på existerande verksamheter* såsom Grimmans akutboende och Älvis/Linden. Den unge vuxne kan då sova avskilt och det finns personal tillhanda dygnet runt och därmed en möjlighet till fortsatt utredning och motivation.

Lägenhetsliknande jourboende har visat sig vara ett bättre alternativ till härbärge och vandrarhem för de som inte har något missbruk och som aktivt går till Jobbtorg eller annan sysselsättning. Att sköta studier, praktik eller vara aktivt jobbsökande är svårt att kombinera med boende på härbärge eller vandrarhem.

Den här typen av mer hemlikt boende har gjort det möjligt för klienterna att upprätthålla förmågan och känslan av att vara självgående med matlagning, städning etc.

6.2. Kvalificerade kontaktpersoner/socialtjänstlotsar

I stort sett alla som deltagit i karläggningen har visat sig vara förändringsbenägna. Dock har de inte alltid haft förmåga eller kunskap om hur de ska gå tillväga. En idé är att inrätta en funktion med *kvalificerade kontaktpersoner/socialtjänstlotsar* för målgruppen i fråga. Socialtjänstlotsen följer klienten under längre tid och samlar in fakta för att bedöma hjälpbehovet. Denne blir också en motiverande hjälp för klienten att lära sig planera långsiktigt och att få stöd i att hålla fast vid de långsiktiga planeringar som görs. För missbrukaren krävs det snabbare kedjor från akutplacering till stödboende eller behandling etc. Även här kan socialtjänstlotsen bistå i att skynda på processen.

Erfarenheterna från projektet unga vuxna på härbärge visar således att extra personligt stöd tillsammans med en avskild plats i existerande verksamhet ökar möjligheten för den unge vuxna att snabbare ta sig vidare.